

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Ljubljansko mestno posojilo.

I.

„Hanemann, geh' du voran, du hast die grössten Stiefel an“. Te besede iz znane nemške pravljice o pogumnih sedmero Švabih prišle so nam nehoté na um, ko smo čitali, da so naši nemškutarji odbrali mestnega odbornika Jos. Lukmana, da s sulico svojega referata in ostrim mečem izredne svoje zgovornosti odvrne nesrečo, ki jim je grozila, ko bi bil mestni zastop odobril ekspozé odbornika Hribarja. — Vsaj so vendar pred tem veljali vsi gospodje, katere je sovražstvo do slovenščine, pomanjkanje vseh etičnih nazorov v značaji in lastna korist prignala v nam nasprotni tabor in katere so valovi volilnega gibanja slučajno prinesli na površje kot mestne odbornike, za izredne finančne genije in mestno loterijsko posojilo, katero so ti gospodje realizirali, za kvintesenico njihove finančne modrosti, za nekaj nedosegljivega in za narodno stranko neumljivega. Šlo jim je tedaj za prestige. In da jim ga reši, zdel se jim je Jos. Lukman, pri posojilu kumovavši, bankir, kateremu „petica daje ime sloveče“, najpripravnejša osoba.

Sporočilo njegovo se je sicer vsled tega, ker so nemškutarji v boj poklicali vso svojo rezervo, z jednim glasom večine vzelo na znanje; a obravnava sama pokazala je toliko interesantnih momentov, da si ne moremo kaj, da ne bi o zadevi mestnega posojila ljubljanskega še jedenkrat spregovorili.

Prvo, za kar moramo narodnej večini in njenemu referentu biti hvaležni, je to, da se je po njenih preiskavah dokazalo, da mestno posojilo ljubljansko ni tak „magnum opus“, kakor se je zdelo, temveč, da bi se nemškutarji tacega, kakor je, celo sramovali imeli. Vse to posojilo namreč ni nič originalnega, po oficijalne modrosti dr. Suppana in Jos. Lukmana nastalega, temveč le kopija jednacih finančnih operacij v mestu Inomostu in Solnogradu. A niti kopija ni verna, temveč razlikuje se od ori-

ginala v tem, da se je dopolnila z nekaterimi do- ločbami, ki so mestu ljubljanskemu na kvar in le te dopolnitve moramo pri- števat v „zaslugo“ našim nemškutarjem. Te dopolnitve imel je zagovarjati in braniti tudi Jos. Lukman.

Mej tem namreč, ko so se drugim mestom sklenena brezobrestna posojila plačala ali takoj ali pa vsaj tekom prvega leta, moralo je mesto ljubljansko na popolno uplačilo posojila čakati tri dolga leta. Izguba obresti, ki je vsled tega nastala, bila je tako izdatna, da ta finančna operacija, pri kate- rej je mesto prejelo za 1.500.000 gld. le okolo 1.340.000 gld. denarja, za ljubljansko mesto ni ugodna. In kako je zavračal to trditev g. Lukman? S tem, da je 160.000 gld., ki jih je mesto menj prejelo, proglasil za eskomptno pristojbino. To je sicer lokavo, a jako nerodno zagovarjanje; kajti posojila sklepajo se v navadnem življenji tako, da so takoj plačilna in jih torej ni treba še eskompti- rati. Izjemo upeljali so le židovski oderuhi, ki so si, dokler so se mogli skrivati za paragrafe onih po- stav, katere je ustavoverna — sit venia verbo! — stranka nekada kakor nalašč njim v prilog izdala, izplačujoč posojila svojim žrtvam, odtegovali po več svote „za eskompt“ in g. Lukman se je tedaj po- stavil — pač menda nehote — na njihovo stališče.

Kakor je pa dalje znano iz razprave mestnega odbornika Iv. Hribarja, katero smo v njenej celoti priobčili, podala je fakijska ljubljanska stranka tudi izvrstnih dokazov o tem, kako treba v knjigo- vodstvu eskamotirati izgubo, da se občinstvu po- kaže dobiček; kajti, dasi je za pokritje letnih anuitét primanjkovalo v prvem letu 34.000 gld., iz- kazali so vendar nemškutarski finančni čarovniki strmečemu svetu dobiček 22.000 gld. Tudi to je imel zagovarjati odbornik Jos. Lukman; a tu so ga pustile njegove govorniške in knjigovodske vednosti na cedilu in — obmolčal je. Zato je pa dr. Suppan, oče mestnega posojila, podal tako jasen odgovor o

tem, da pač zasluži, da se ohrani pozabljenosti. Menda v zadregi po izpeljavah odbornika Hribarja, kateremu se je vsekakor nekaj odgovoriti moralo, kateremu pa njegovih trditev, da so izkazani do- bički fiktivni, ni mogel zavriniti, dejal je: in ko bi bilo to tudi res, vsaj bode tako mesto plačalo nedostatke.

Da, to je, kar smo želeli vedeti. Na račun tega, da bode nedostatke tako ali tako plačalo mesto, upeljalo se je knjigovo- dstvo, katero je imelo koncem vsacega leta izkazovati lepe dobičke iz posojila, da se je potem moglo meščane slepiti z uzornim gospodarstvom, ravnaajoč se po načelu: da je momentanni uspeh več vre- den, ko dolgotrajna nada.

x + y.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. januarja.

Z današnjim dnem začenja **državna zbor- nica** zopet svoje parlamentarno delovanje, gospo- ska zbornica pa se sestane jutri ali pa v sredo. Na dnevnem redu so skoro sama prva čitanja in razni iniciativni nasveti ter njihovo utemeljenje. — Predsedstvo gosposke zbornice razposlalo je že po- ručilo juridičnega komisijona o postavitnem načrtu glede proglašenja in dokazivanja smrti. Specijalni osek za predposvetovanje obrtne novele nada- ljuje svoja posvetovanja v navzočnosti trgovskega ministra in sekcijjskih svetnikov. V jednej prihod- njih sej pride pred plenum tudi novela šolske postave; pododbor izdelal je že svoj načrt, ki se v mnogih bistvenih točkah ujema s prvotno vladino predlogo. — V kratkem se pričakuje razglas novoime- novanih članov gosposke zbornice.

Iz južne **Dalmacije** se poroča, da se raz- more ondu niso nič poboljšale. V mesecih novem- ber in december obsodilo je vojaško sodišče blizu 200 oseb, deloma zaradi sporazumljenja z ustajniki, deloma zavoljo prepovedanega orožja in streliva. Večji del obsojencev pripada občinam Novi Grad

LISTEK.

O delovanji „Glasbene Matice“ v pre- teklem letu.

(Ocenil Robert Bežek.)

Neumorno marljivo društvo „Glasbena Matica“ v Ljubljani izdala je leta 1882. devet zvezkov, in sicer:

Za moški zbor „Štiri slovenske napeve“ v jednom zvezku, posebe pa „Vojaci na poti“ (oboje Nedvčdove), „Zbirko slovenskih na- rodnih pesni“, uredil A. Foerster za mešani in moški zbor; za posamezne glasove tiskala se je „Lavorika“, v katerej se ponavljajo „narodne pesni“ ter Nedvčdevi napevi po onih treh partiturah povzeti.

Glasoviru sta se namenili dve skladbi F. S. Vilharjevi: „V tihem mraku“ in „Mornar“ (za nižji glas in glasovir). Zadnja dva zvezka sta se krasno in okusno tiskala, ponašala bi se lahko v vsakem salonu.

Kar se meritoričnega priznanja tiče, trudili so se na vsebini trije dobro znani, izvrstni slovenski skladatelji: A. Foerster, A. Nedvčd in F. S. Vilhar; izvirnega pa sta nam ta pot podala zadnja dva gospoda.

Obče poznatim ter slavno vzprejetim in tudi petim svojim zborom dodal je letos A. Nedvčd pe- tero družih, mej katerimi zaslužio gledé umetnosti in energične živahnosti: „Vojaci na poti“ gotovo prvo mesto.

Naslanjaje se na S. Gregorčičeve besede, pelje nas godba „korakoma“ v mirno naravo, kjer „po- mladni cvét odéva svet, pod nebom ptičev broj ne- štet, po cesti gremo mi“ — tako se godi v mirnih časih; v vojski se ve da se pozorje izpremeni: vzgledno izraža se to v osminkah, katere v basu burno drvé, složno s pesnikom, kateri baš na tem mestu pravi: „Koj bomo pa oblak strašan ob hudi uri mi, sovražni roj bo pač končan, ž njim morda tudi mi!“

Lepo se druži tej pesni po obsegu „Zvezna“, (po nepaznosti pogreša se tu pesnik besedij), ne gledé

na umetniške znake izrekli bi samo željo, da se v sedanjih burnih časih, ko v Nemcih „Bundeslieder“ in „Deutsche Lieder“ kakor gobe ustajajo, poje ta pesen pri vsakej čitalniškej veselici, v vsakem klubu, na vsakem shodu kot uvodna pesen.

Labne ali prijetne in ljubke drobnosti sta pri- hodnji dve: Nedvčdova „V ljubem si ostala kraji“, (besede Jenkove) v f-dur, in pa Vilharjev „Slovó“ v c-dur. Mnogo zanimivejša je ona „Pod oknom“ že radi tega, ker jo lahko sedaj s Fleisch- manovim napevom, v letošnji „Lavoriki“ (stran 13) natiskanim primerjaš, (zadnji napev je že davno na- roden), in pa s Heidrichovo „Luna sije“.

Dasi je Fleischmanov napev najpriprostejši, vendar je zmožen največega utisa, in nam splošno najbolj ugaja: lahko se uveriš o tej trditvi po zna- nej B. Ipavčevej „kantati“, kjer se nahaja v sred- njem odstavku. S kratka: pesnikovega duha po vseh kriticah je najbolj razumel in izrazil oni komponist; drugi gospodje pa so si preveč pred- čevali samo prvo kitico; naravno tedaj, da je A. Heidrich vsled mehkega svojega značaja le hre-

in Rižan; najostrejša kazen je bila osem let zapora, najmilejša šest mesecev. Vsi čiharni prebivalci vasi Pobori, ki so pred jednim mesecem zagrabili orožje, bežali so v Črnogoro. Na ta način je sedaj cela Krivošija in jeden del okraja Budue brez prebivalcev. Stavbe za brambo in utrjenje Krivošije se vkljub slabemu vremenu vedno še nadaljujejo. Črnogorska vlada opomina neprestano ondudaj živeče begune, naj bodo mirni in jim obljubuje izposlovati amnestijo od Avstrije; begunci kotorski upajo na to amnestijo, posebno, ker so jo tudi hercegovski ustajniki dosegli. Vender pa je še mnogo hercegovskih insurgentov ostalo v Črnigori in v zadnji čas prestopile so zopet čete iz Hercegovine čez mejo, mej njimi znani turški vodja Salto Forta s svojo četo.

Povodom razglasa volilnega reda za bivšo **hrvatsko** Krajino in torej definitivnega nje spojenja s hrvatsko kraljevino prinesla je bila pražka „Politik“ uvodni članek, v katerem je ocenjevala, kaj da so Hrvatje doslej vse dosegli ter dejala, da taka avtonomija, kakor jo imado sedaj Hrvatje, presega najbolj optimistne sanje českih političarjev. Ta izjava oživila je vse časnštvo na Hrvatskem; dočim opozicijski listi z njo polemizujejo, so vladini listi polni hvale in odobravanja. „Pozor“ pač priznaje avtonomijo, ali on pravi, da je le na papirji in v praksi ne, ker se saboru samo ono predlaga, kar je prej odobril ogrski državni zbor in da je hrvatski minister, ne da brani zakon in interese svoje domovine, postal priprost referent in croaticis. Madjarski jezik usiluje se vedno v urade proti jasnej postavi. Službene „Narodne Novine“ pa pravijo primerjaje Česko s Hrvatsko, da dobiva prva le od časa do časa kako koncesijo od vlade za kako drugo uslugo, dočim uživa Hrvatska postavno pravico. Ako bi imela Česka jednako avtonomijo s Hrvatsko, bila bi v teh 15 letih gotovo bolje napredovala. Ako bi se dala česka marljivost in varčnost, ter nje nastojanje za napredek in materialno blagostanje prenesti v hrvatsko dežel, potem bi se drugače sodilo o važnosti in vrednosti političnega položaja hrvatskega!

Vnanje države.

V petek je **srbska** skupščina z veliko večino odbila vladino predlogo, s katero se je nameraval upeljati užitinski davek za mesto Beligrad. Predsednik objavil je skupščini, da so pred kratkim sklenjene crkvene postave že zadobile kraljevo potrjenje. Na to izvolilo se je petero skupščinarjev, ki bodo imeli sodelovati pri izvolitvi prihodnjega metropolita. Konečno odgovoril je minister prvosednik Piročanac na interpelacijo Krupezičev, da je vlada vsled sklepa skupščine predlagala premembo ustave ter da se bode v ta namen sklicala vzpomladi velika skupščina. Potem se je s kraljevim ukazom zaključila skupščina, a po Novem Letu (iztočnega računanja) bode se zopet sklicala v izredno zasedanje, da se vzprejmo trgovinske pogodbe z Nemčijo in Francijo. To zasedanje trajalo bo le nekoliko dni in se bode baje zaključilo s kraljevim prestolnim govorom.

Zadnji dan leta (starega stila) storila je **ruska** policija v Odesi dober ugrabek. Zalotila je namreč skrivno socijalistno tiskarno in zaprla tri osebe, ki so bile z njo v zvezi, dva možka in jedno žensko. Pred jednim mesecem najeli so bili ti ljudje stanovanje in prinesli seboj samo jedno mizo, zraven pa mnogo zabojev, ki so se ljudem jako težki zdeli. Odkod do so prišli ti socijalisti, ni znano. — „Volnoje Slovo“ izjavlja, da bode od 1. januarja naprej Dragomanov nje jedini urednik. — Načelniki genfsko-ruske emigracije izjavljajo, da list

„Pravda“ ni niti njihovo glas'lo, niti kake druge družbe ruskih socijalistov. „Volnoje Slovo“ pripoveda na podlagi avtentnih informacij, da Tolstoj nikakor ne stoji trdno, da pa Ignatjev ne računa na njega nasledstvo, nego da je jedini mogoči naslednik grof Loris Melikov. Nameravano premeščen generalnega prokuratorja Muravieva v Moskvo k apelnemu dvoru stoji baje v zvezi z opreznimi napravami za bodoče kronanje.

Dopisi.

Iz Podgrada v Istri 12. januarija. [Izv. dop.] Kakor vsako leto, naročil je tudi za 1883. l. velečenjeni rodoljub 41 iztisov „Eidnosti“ in 12 iztisov „Naše Sloge“ za cel Podgraški okraj. Vsled velikodušnosti vrlega gospoda dobrotnika dobiva vsaka vas našega okraja svoj list in se tako polagoma ukoreninja ter širi omika in zavest mej priprostim narodom, ki je vsled neugodnih političnih razmer moral daleč zaostati za sosednjimi Notranjci. Motrimo tedaj ta vsakoletni velikodušni čin s stališča največje zahvalnosti in kažimo ga kot najlepši vzgled rodoljubne požrtvovalnosti posebno onim, ki bi mogli razumno mnogo koristiti, a se čestokrat odtegujejo.

Naš občinski odbor razveselil nas je v starosti svoje dobe s sklepom, ki je najvažnejši od vseh, katere je ta odbor kedaj učinil. V tem oziru vsa čast možakom! Imamo namreč nek kapital, ki je namenjen za zidanje nove cerkve. Ker pa bi ta kapital niti polovico stroškov ne pokrtil in bi tedaj trebalo velikih žrtev od siromašnega ljudstva zahtevati, popravila se je stara cerkev in za novo namenjeni kapital ostal je nedotaknen. Započela se je pa agitacija v smislu, da bi se s pomočjo kompetentnih oblastnij vzel del kapitala prvotnemu namenu, ter porabil za zidanje 3razredne šole. Ker se je od merodajne strani odobrila in podprla ta misel in je tudi občinski odbor soglasno sprejel dotični predlog, je tedaj 3razrednica zagotovljena. V Podgradu, najvažnejši vasi okraja, sedežu raznih uradov, ni bilo do pred kratkim redne šole, nego poučeval je, kolikor so mu baš njegovi posli dopuščali, vsakodobni duhoven. Nekoliko let imamo učitelja, ki pa nikakor ne zadostuje glede na množino šolskih otrok; 3razrednica je tedaj prava in silna potreba.

Ker sem baš pri šolstvu, naj ga omenim tudi v oziru celega našega okraja. Rekel sem, da je priprosti naš narod zaostal. Nu, šolstvo je v tem oziru zelo zanesljiva mera. Vsled „očetovske“ skrbi Istrskega deželnega zastopa ni v našem okraji, broje čem 16000 prebivalcev, višje šole nego je jedina 2razrednica v Jelšanah, kjer pa je navadno samo 1 učiteljska moč! Žuljavi naši novci, koje zbirajo šolske doklade, porabljaajo se za ustanovljanje in vzdrževanje italijanskih učilnic po „italijanskih“ gradičih — mestecih, ki vsled nepomenljivosti in neznatnosti v mnogem oziru zaostajajo za vami, ne izvzemši „glavni“ grad Poreč. Te učilnice, podpirane tudi iz naših doklad, so prava vzgojevališča

one zalege renegatstva, ki strupi deželo in škodi državi, katera pa neče in neče spoznati nevarnosti in krivice. Tu treba baš z Nemcem opomniti: „Der Wahn ist kurz, die Reu' ist lang“ ter iskreno želeči, da bi se vender domislili v vladnih krogih, da treba na jedino mogoči način pravice odvrniti nesrečo, ki pogubonosno preti liki nizdol bobneča skala naselbinam v dolini.

Domače stvari.

— (Deželni predsednik g. Winkler) vrnil se je včeraj s kurirnim vlakom z Dunaja.

— (Dnevni red mestnega odbora seji,) katera bode v torek 16. dan januarja t. l. ob 5. uri popoldne v mestnej dvorani. I. Naznanila prvosedstva. II. Stavbenskega odseka poročilo glede končnega računa o gradnji mestne klavnice. III. Poročilo o prošnji mestnega fizika dra. V. Kovarja glede slovenskega uradovanja. Potem bode gospodoma mestnima odbornikoma Ivanu Hribarju in dru. Jos. Suppanu utemeljevati samostalna predloga naznanjena že po dnevni redih prejšnjih sej. — Naposled prideta v tajni seji na vrsto magistratnega uradnika prošnja za predujem in magistratnega dijurnista prošnja za podporo.

— (Umrli) je včeraj gospod Josip Koloman Gerliczy de Gerlicze, 42 let star, hišni posestnik in meščan ljubljanski.

— (Okrajnemu sodniku v Sežani g. Fr. Borghiju) je presvitli cesar v priznanje mnogoletnega zvestega službovanja naklonil naslov in značaj deželne sodnije svetnika.

— (Društvenikom Čitalnice ljubljanske) na znanje: Prihodnji „mali ples“ v Čitalnici bo v nedeljo dne 21. januarja ne pa 20., kakor poprej napovedano. Prenaredba bila je potrebna zaradi vojaške godbe.

— (Pevski zbor Čitalnice) napravil bode tudi letos na Debeli Četrtek svojo navadno pevsko veselico, za kajo se marljivo delajo priprave. Želeči je le, da se gg. pevci bolj pridno udeležujejo rednih vaj vsaki torek in petek ob 8. zvečer.

— (Šišenske Čitalnice včerajšnja beseda) pri Koslerji vršila se je povsem prav dobro in prostori bili so prenapolnjeni društenikov in gostov. Petje, godba in deklamacija (g. Franje Košenine) vrstili so se jako dobro in v lepem redu. Največ zanimanja kazalo je občinstvo pri dvoigri na citrah. S posebnim priznavanjem in ploskom sta bila odlikovana gospdč. Cilka Rodetova in gosp. Lavrenčič. Slednji dodal je vsled burnega izzivanja še koncertno piečo Umlaufovo: „Spomini na Ems“, pri kateri je imel priliko pokazati svojo dovršeno tehniko in fini razum. Za dovršeno igro bilo mu je občinstvo zares jako hvaležno. Ob 10. uri rešen bil je prvi del veselice, potem pričel se je drugi del: „ples“, kateri je imel toliko točk, da konca še ob 1/2 3 uri ni bilo videti.

— (Ptujška Čitalnica) priredi 20. t. m. v svojih prostorih, „narodnem domu“, „plesni ven-

penenje, a Nedvčd pa tiste „srčne rane“ v mislih imel, katere obupnega pevca razjedajo. Rekli bi, da se je ta izvrstni skladatelj presubjektivno oziral na pesnikovo osodo, Preširnovu namreč, da je preveč njegovo obupnost poudarjal, kar pa ni poglavitna misel pesni.

To je razvidno iz sicer umetniško nedosežne gradacije, katera se ti slika poleg besedij: „prej neznane srčne rane“, itd. z h počenši nadaljuje v fis-u; v drugo prične s cis-om in se dvigne na g; v tretje pa skoči na gis, in po prehodu v a sklene pomenljivo z d: kar prouzroči velikansk utis na poslušalca. Da se glasovi harmonično zopet v d-dur povrnejo, ni treba še posebej dostaviti.

V prihodnje izvoliš si tedaj po osebnem okusu in izobraženosti lahko sebi primerne napeva; inteligenca pa bode morebiti Nedvčdovej dala prednost.

Važen in pomenljiv pa je skladateljev trud: po novejših veletehnih zahtevah (v posvetnej godbi R. Wagner, v crkvenej Witt), tesno oprijemati se besedij pesnikovih, po ka-

terih se glásbi. Uzorno je temu ustregel Anton Foerster v znanej Jenkovej: „V tibi noči.“

Naj izvolijo tudi drugi slovenski skladatelji ravnati se po tem pravilu, da kjer se pesem veseli in toži, se tudi slično čuje godbino rajanje, veselje, ali pa tuga in žalost, hrepenenje in obup.

Priprosti poslušalec seveda ne bode doumil, kaj da je učinilo njegovo zadovoljnost, kaj da mu je pretreslo čute, ali vsakako bo strmel in radostno slušal; izvedenec pa se bo radostil složnosti že na papirji, koliko višje še le izvršene po instrumentih, v glasovih! —

Kdor se bavi posebno z narodnimi pesmami, temu je gotovo priležna „Katica narodnih pesnij“, odtiskana v partituri, v drugo pa v „Lavoriki“ za posamezne glase, kjer se tudi Nedvčdove ponavljajo.

Naj si je vsaka Čitalnica v več iztisih omisli; ne bo se potem več le po posluhu pevalo; vsak neizurjen pevec pa se na ta način pevaže že znane narodne iz not hitreje izобрази do umetnega koncertnega pevca!

Pravi biser v onem zgoraj razmotrivanem smislu pa je F. S. Vilharjev „Mornar“, uglasben za glasovir in niži bas.

S tem je oni gospod krenil na čisto novo pot v Slovencih; posnemajmo ga! Če me vse ne vara, ustal je mej nami slovenski Schubert; naj napreduje v tem smislu!

Kako slično z besedo prične v „allegro risoluto“ s celim taktom (4/4), kjer kliče pesnik dekletu, katero se mu je izneverilo: „nezvesta bodi zdrava;“ kjer strastno premišluje, da bi bil prišel na njeno zvestobo, vali se tudi godba v živabnejšem razmerji (rythmu) 3/4 takt z „andante affectuoso“. — Koderkoli se je mornar kretal, po deželah, „kjer lepe so deklice, obraza njih lepota, sneg beli njih života, zmotila nista ga“ — to ti tudi glasovi pripovedujejo; razmerje se je izpremenilo (4/4 takt). Ker ni rešitve več, ker je dekle drugzega vzela, se napoti mornar zopet na morje: „le jadra spet napnimo“, itd. —; Vilhar mu hitro sledi v burno hitečih osminkah (allegro). „Po zemlji srečno hodi, moj up je šel po vodi, le jadrajmo za

ček", pri katerem svira oddelek godbe c. kr. 47. peš-polka. Začetek točno ob 8. uri zvečer,

— (Društvo „Slovanska Čitalnica v Gradci“) priredi v soboto 20. t. m. ob 8. uri zv. v gostilni „Neugraz“ (Neugasse 5., 2. vrata na levo,) svoj prvi društveni večer. Pri tem bo predaval gosp. prof. Fr. Hauptmann o življenji in znanstvenem delovanju Jurija barona Vege.

— (Zapri!) so včeraj tudi Ljudevita Kržišnika, pod imenom „Bacín“ znanega zakotnega pisarja, ker je zapleten v Žebretovo pravdo.

— (Iz Senožeč) se nam piše v 14. dan t. m. V noči od 11. na 12. t. m. zmrznil je za glasovitim našim Gabrkom na poti, ki blizu takozvane „bajte“ od tržiške ceste vodi v Sinadole, kmet Tone Pijeca. Vrnil se je bil v hudem mrazu pri silnej burji iz Trsta — kamor je bil peljal trame — domov, ter tako blizu doma — kacic 400 metrov od vasi — moral poginiti. Vola in voz našli so zjutraj še na cesti, gospodarja pa nekaj v stran ležčega na tleh v čisto otrpitem stanu. Unesrečeni bil je prav priden in varen. Zapustil je več nepreskrbljenih otrok. — Gabrk pač slednje leto zahteva svojo žrtev. Zanimivo pri tem pa je to, da vzlasti domačini unesrečijo zadnje čase. Preveč se zanašajo na prirojeno jim žilavost in premalo se zavarujejo pred burje uničujočo močjo. Tudi vajenca burja lahko omoti in pokonča: pozor torej!

— (Slovenske pisanke in risanke.) Na vseh straneh moramo gledati Slovenci, da napredujemo, da širimo svoj jezik, svoje blago mej naš narod, in da našo narodno omiko razširujemo z malimi denarnimi sredstvi. Kakor ni bilo pred 30 in 40 leti še skoro nobene slovenske šolske knjige, tako ni bilo še pred 10 leti še skoro nobene pisalnega ali risalnega zvezka s slovenskim napisom. V teku poslednjih 10 letih se je pa to zelo spremenilo. Pisanke in risanke s slovenskimi napisi se dan danes zalagajo in tiskajo v mnogih mestih že: na Dunajii, v Brnu, v Lincu, v Pragi, v Gradci, menda tudi v Gorici; v Ljubljani (!) pa najmanj. — Dobi se to šolsko blago po različni ceni, kakoršno pač je: dobro je drago, slabo po ceni. Za našo revno šolsko mladino ugajajo pač najbolj zvezki z nizko ceno: 2 pisanki za 3 kr. ali pa jedna za jeden sam krajcar. Tako dobro blago v zalogi ima — kakor smo se prepričali — g. Ivan Lapajne v Krškem, ki ga daje učiteljem po zares jako nizki ceni, da zamorejo šolsko mladino prav dober kup ž njim preskrbeti.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 14. januarja. Tajni svetnik in general konjice grof Karol Grünne, tajni svetnik in graščak baron Risenfels, sekcijski načelnik Czedit, graščak Stanislav vitez Polanovski in predsednik trgovinske zbornice v Trstu Karl Reinelt imenovani so članom gospodske zbornice.

njim!“ — konča se pesen pomenljivo z „andante affectuoso“.

Dostavljamo le še željo in upanje, da nas jednako marljivi kakor genijalni skladatelj kmalu razveseli s kako novo! Dobro je učinil F. S. Vilhar, da je „Mornarja“ ne pa takozvano „fantazijo za klavir: „V tihem mraku“, poklonil pokrovitelju jugoslovanske umetnosti, gospodu biskupu J. J. Strossmayer-u.

Navadno se taki proizvodi kličejo „nocturne“, in tudi naša „fantazija“ ni nič drugega. Tacih mr-goli v Nemcih in Francozih na stotine: vsaka komaj odrasla deklica nemškuta brenka na pamet svoj: „der Traum einer Jungfrau“, „die Klosterglocken“, „L'Orage“ itd. Kafka, Brinley, Richards, Jungman in drugi so kar prepluli godbeno slovstvo s tacimi malenkostmi, s katerimi pa mi ne moremo in nečemo konkurirati, za 90 krajc., reci: devetdeset krajcarjev av. velj., dobi se jih po pet, šest vkupe, n. pr. v Lüttolfovej zalogi v Brunsviku.

Ne cepimo tedaj svojih blazih močij, marveč združujmo jih tam, kjer smo še tako ubožni: v

Lvov 14. januarja. Z ozirom na varnost občinstva zaprla se je tukajšnja jezuitska cerkev za nekoliko dni.

Petrograd 15. januarja. Budget za 1883. l. bilancira 778 $\frac{1}{2}$ milijona. Za amortizacijo papirnatega denarja je 50 milijonov stavljenih v račun. Ministersko poročilo podarja, da je za letos posojilo odvisno.

Berdičev (v Kijevski guberniji) 15. januarja. Pri požaru cirkusa poginilo je 300 ljudi.

Sofia 15. januarja. Poročila z vzhodne Rumelije potrjujejo, da se mohamedanski hribovci pripravljajo na skromni ustanek. Vlada v vzhodni Rumeliji zasegla je več zabojev pušek sistema Martini. Zagotavlja se, da je turška vojska nagromadena ob meji vzhodnje Rumelije. Kristijani pripravljajo se na odpor.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 21. decembra.

(Dalje.)

Zatoženi Anton Bezljaj odločno in v jedno mer-taji, da bi se bil umora udeležil. On je bil že ob 10. uri doma in je šel na hlev spat. Do 5. ure zjutraj je spal, potem pa je šel gledat, je-li res da so žandarja ubili. Na vprašanje, od koga je že tako zgodaj zvedel, da je žandar ubit, ne ve zatoženec povedati; drugega, ko da so babe to govorile. Ko je prišel do ubitega žandarja — bil je tačas še mrak, — pravi, da ni srečal nobenega človeka, tudi pri mrtvem truplu ni bilo nikogar. Vrnil se je domov in šel k Strahu, hoteč vprašati ga, je-li bil kaj zraven. Ker ga ni bilo doma, vprašal je Strahovo mater, kje je fant; ta mu je povedala, da je odšel od doma. K Strahu pa je šel zato vprašat, ker je vedel, da sta se Strah in Pavčič z žandarjem prepirala in da jima je žandar Lenger puške pobral. V obče pa trdi, da ne ve nič natančnega, ker je bil pijan, tedaj je mogoče, da je v preiskavi kaj drugače povedal. Ko je čul od svojega očeta, da ga žandarji iščejo, šel je sam k sodnji v Ljubljano, da ga ne bi žandarji uklenili, kajti tega se je bal, ker uklenejo tako trdo, da kri „šprica“. V Ljubljano pa je s Kašlja potreboval cel dan. Vprašan, kako je to, da je bila njegova jopica krvava, pravi, da je to naravno, kajti kot mesar klal je navadno kostrune tudi po hišah in pri tem se je mnogokrat onesnažil. Srajca, katero je vrgel po umoru žandarja proč, pravi, da je bila tudi od kostrunove krvi krvava. Taji, da je bila krvava srajca praznična in da bi bil on kršenci ukazal, naj jo opere. Tudi o vojaški kapi, katero je imel na semanji dan, to je isti dan, ko je bil Lenger umorjen, na glavi in katera je od tega časa izg-nila, ne ve povedati kje je in trdi, da mora biti še doma. Poškodbe na prstih pravi da je dobil v hribu, ko je drva vlačil, pa se mu je spodrsnilo. Da bi bil z Pavčičem po noči vkupe, da bi bil malo pred polunočjo pri Francetu Črnetu pod oknom vasa-val, da bi bil šel k Strahu po „lojtrah“ na hlev in mu

petji in pa skladbi malih godbenih četvork (kvartetov).

Omenjena kompozicija je na sebi dobra, brez hibe, ali čisto nič izvirna: običajno počenši v es-duru se ve da v $\frac{6}{8}$ taktu, prevzame kmalu bas ulogo: otla, zamolkla melodija se čuje izpod prekrizanih rok; na jedenkrat pa se povrnemo k starim glasovom nazaj, kateri umirajo v sentimentalnih vleče-nih zvokih.

Tedaj še jedenkrat: zelo nadarjeni g. skladatelj naj ne izgublja plemenite krvi v takih plehkkih malenkostih; na drugem polji pa pozdravimo ga še veliko prijaznejše, hvaležni mu za krasno „mornarjevo“ darilo.

Konečno dostavljamo nádo, da se omenjene muzikalijske pridnejše kakor dozda po listih razglašajo, po javnih knjigarnah pa razobešajo: saj so tega pač v obilici vredne!

„Glasbena Matica“ pa naj vrlih in čilih kora-kov naprej hiti; saj je najlepša človeška zasluga blažiti čute svojega bližnjega!

V Ljubljani 9. prosinca 1883.

jokaje pravil, kako nesrečen je postal, ker je pobil žandarja in ne ve, je-li živ ali mrtev: o tem neče ničesa vedeti. Pavčič le zato trdi, da je bil on, za-toženec, poleg pri umoru, češ: ako sta dva, da bo dobil manj kazni. Žandarja Lengerja še prav poznal ni. Ko mu predsednik g. Grčar opomni, da je v obče govorje meji ljudmi v njegovem kraju, da sta on in Pavčič izvršila zločin, odgovori: „Kaj to do-kaže; ljudje marsikaj skupaj sklatijo, za kar nimajo nikakoršnega dokaza!“

Drugi zatoženec, Janez Pavčič, po predsedniku vprašan, se li krivega čuti, prične jokajočim glasom ter jako patetično svoj zagovor: „Bog nas bo sodil vse! Moja vest mi pravi, da nisem kriv! Lepo jih prosim, naj me poslušajo!“ Žandar Lenger je njega in Straha dobil, ko sta v Avgust Wiuklerjevem lovu prežala na zajca. Vzel mu je puško in ni mu je hotel dati nazaj, niti uslišati njegove prošnje, naj bi ga vsaj sodnji ne objavil. Na semanji dan sta bila v Dovčevi krčmi z Bezljajem in šla mimo že-lezniške postaje v Zalogu domov. Srečal je on žan-darja, ko je bil Bezljaj ravno nekaj zaostal in šel na stran. Pravi, da je voščil žandarju „dober večer“, ta pa da je rekel: „Aha, sva skupaj, ti si tisti, ka-teremu sem puško odvzel!“ Na to je on odgovoril: „Imej jo!“ na kar je žandarm Lenger odvrnil, da ga nima tikati in mu rekel, da mora ž njim. Prosil ga je, naj ga pusti, saj je miren človek in gre domov, a žandar sunil ga je s kopitom puške in hotel celo ukleniti ga. Klical je Bezljaja. Ta je tudi prosil zanj, a žandar je velel, naj se precej odpravi, njemu (Pavčiču) pa ukazal, naj gre, sicer ga prebode, kajti žan-dar Lenger imel je bajonet na puški. Ko je Bezljaja prijel z levo roko, odpadel je bajonet, kateri je on (Pavčič) pobral in vrgel na njivo proč. Žandar je s sablo njega (Pavčiča) po roki usekal. Potem je Bezljaj žandarja nekaj otolkel, on pa mu ni storil ničesa; s čim in kako je Bezljaj žandarja, o tem pravi Pavčič: „pošteno povem, da ne morem ve-deti“. Ko se je žandar zgrudil, šla sta z Bezla-jem domov, po potu pa se nista ničesa menila in šla spat, vsak na svoj dom. Drugi dan prosil je mater, naj mu opere srajco. Strah ga je vprašal, je-li bil poleg pri umoru, pa ni prav nič povedal, ker se je bal za fanta (Bezljaja). Dva dni pozneje pil je v „štacuni“ v Zalogu žganje, ko ga je žandarski vodja iz Velč poklical in takoj odvel v zapor. Umorjenega žandarja ni prej videl ko v mrtvašnici pri Devici Mariji v Polji, kjer je bila komisija. Zatoženec prične zopet tarnati in reče: „Bog nas bo vse sodil, kar bodo pa oni meni dali, bom pa vzel!“ Vpraš-an, je-li bila vsa njegova obleka krvava, pravi, da mu je večkrat kri iz nosa tekla in predprt (firtoh) pa je zaradi tega krvav, ker je bil vanj zavil še krvavečega zajca. Ko je bil prvokrat zaslišan pred preiskovalnim sodnikom, izjavil je Pavčič, da ima poškodbo na roki od tega, ker mu je kosa na njo padla, ko jo je brusil v hlevu. Komisija preiskavši brus, našla ga je brez vode, polnega pajčevine in listja. Potem se je izgovarjal, da ga je neznan člo-vek pri mostu v Zalogu po roki udaril in še le slednjič izjavil je, da ga je Lenger tisto noč, ko je bil umorjen, usekal s sabljo. Bal se je, zato je lagal. Tudi pripozna, da je žandar Lenger, ko ga je zgrabil Bezljaj, zaupil: „Führer her!“ Na vprašanje predsednika, kje je žandarjeva sablja, pravi, da ne ve, morebiti jo je Bezljaj odnesel. Predsednik vpraša, ali nista sablo v Ljubljano vrgla, a Pavčič pravi, da ne ve ničesa. Tudi o tem, da je v Gradiškovi hiši, ko se je razgovarjalo o smrti žandarja, rekel: „Naj ga hudič vzame, saj je bil „žleht“, pa jeden sam ga ni mogel, sta morala biti dva!“ neče Pavčič ni-česa vedeti, ampak vedno trdi, da mu on ni nič storil, da se v obče nikoli tepel ni.

Zatoženi Bezljaj ugovarja, da je vse, kar je Pavčič povedal, neresnično. Bezljaj ni bil zraven. Ko je zaostal za njim pri Dovčevi hiši, ga ves večer več videl ni. Pavčič imel je piko na žandarja Len-gerja, njega (Bezljaja) pa le tlači vmes.

Žandarski lajtenant izjavi, kot izvedenec, da j bajonet raz puške snel le človek, ki se je tega pri vojaki priučil, kakor Bezljaj, kateri je bil pri lovcih.

(Konec prih.)

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Možna krina v mm.
12. jan.	7. zjutraj	738.33 mm.	— 6.0°C	sl. bur.	obl.	1.90 mm.
	2. pop.	736.23 mm.	— 4.2°C	sl. jvz.	obl.	snega.
	9. zvečer	734.03 mm.	— 5.2°C	sl. vz.	obl.	
13. jan.	7. zjutraj	732.16 mm.	— 4.4°C	brezv.	obl.	0.00 mm.
	2. pop.	730.79 mm.	— 2.0°C	sl. gor.	obl.	snega.
	9. zvečer	731.23 mm.	— 2.6°C	sl. gor.	obl.	
14. jan.	7. zjutraj	730.81 mm.	— 3.0°C	sl. vz.	obl.	3.90 mm.
	2. pop.	730.88 mm.	+ 0.2°C	brezv.	obl.	d. in sn.
	9. zvečer	732.51 mm.	— 0.6°C	sl. gor.	obl.	

B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk je jel povsod polagoma padati, vendar močnejše na jugu in zahodu, kot na severu in vzhodu; razloček mej maksimum in minimum je znašal 12 mm. Vetrovi so ostali jednako močni; prevladovali so še vedno severni in vzhodni nad južnimi in zahodnimi. Temperatura se je sicer za spoznanje vzdignila, vendar je bila še večinoma podnormalna; bila je zelo ekstremna, ker je znašal razloček mej maksimum in minimum 19° C. Nebo je bilo zelo spremenljivo, na jugu večinoma oblačno, na severu sem pa tja jasno; vreme po več krajih snežno.

Tržne cene v Ljubljani

dné 13. januarja t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	47
Rež,	5	20
Ječmen	4	39
Oves,	2	93
Ajda,	4	06
Proso,	4	87
Koruz,	5	53
Leča	8	—
Grah	8	—
Fižol	9	—
Krompir, 100 kilogramov	2	77
Maslo, kilogram	—	94
Mast,	—	86
Špeh frišen	—	66
„ povojen,	—	75
Surovo maslo,	—	90
Jaica, jedno	—	2 1/2
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	56
Telečje	—	48
Svinjsko	—	46
Koštunovo	—	28
Kokoš	—	45
Golob	—	16
Seno, 100 kilogramov	3	3
Slama,	1	96
Drva, trda, 4 kv. metre	7	—
„ mehka, „ „	4	50

Dunajska borza

dné 15. januarja.

(izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	77 gld.	30 kr.
Srebrna renta	77	75
Zlata renta	96	—
5% marena renta	92	15
Akcije narodne banke	838	—
Kreditne akcije	282	80
London	119	60
Srebro	—	—
Napol.	9	50
C. kr. cekini	5	65
Nemške marke	58	65
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	119
Državne srečke iz l. 1864	100	168
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	90
Ogrska zlata renta 6%	118	25
„ 4%	85	60
„ papirna renta 5%	84	90
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	114
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	75
Prior. oblig. Elizabetine železnice	98	75
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	25
Kreditne srečke	100 gld.	171
Rudolfove srečke	10	19
Akcije anglo-avstr. banke	120	114
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	221	—

Pravo naravno pomuhljevo jetrno olje,

pripravljeno po prostem odtoku jedra vrh druge naloženih svežih jeter, ne zamenjati ga s čišćenim ali pa s takim, ki se zadobi iz skisanih jeter. Vsebuje kot vsaka druga vrsta tacega olja, ki se prodaja v trgovini, se posebno uporablja proti škrofeljem, rahitidi, plučnici, kroničnim oprham itd. itd. — V steklenicah à 60 kr. (10 steklenic 5 gld., za klgr. 2 gld.; spojeno z železnim jodirjem posebno uspešno v steklenicah po 1 gld. 10 steklenic 8 gld.) prodaje in razpošilja s poštnim povzajem

G. PICCOLI,

lekarnar „pri angelji“ v Ljubljani, Dunajska cesta. (696—11)

Razglas.

Mestni magistrat naznanja:

1. da so imeniki k letošnjemu novačenju poklicanih, v letih 1861, 1862 in 1863 rojenih domačih mladeničev dogotovljeni in pri magistratu od 10. do 25. dne t. m. razpoloženi, da jih vsak lahko pregleda in

- ko bi kdo izpuščen ali pa napačno upisan bil, to naznani,
- zoper reklamacije novačenju podvrženih ali zoper njih prošnje za oproščenje od dejanske službe vojaške ugovarja in te ugovore tudi dokaže;

potem objavlja magistrat:

2. da bode srečkanje novačenju podvrženih mladeničev 1. razreda letos v 13. dan februarja ob 9. uri dopoldne v mestnej dvorani in da je vsakemu prepuščeno udeležiti se srečkanja.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 4. januarja 1883.

Župan: Grasselli.

Priznано izvrstne,

na

tržaskoj razstavi s srebrno svetinjo

odlikovane

voščene sveče

iz garantirano pravega, nepokvarjenega čebelnega voska,

ponudijo

P. & R. SEEMANN

v Ljubljani. (636—18)

Umetne

(574—40)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v zlatu, vulkanitu ali celulojdu brez bolečin. Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, v I. nadstropji.

Akvizitérja

za zavarovanje življenja

sprejme dobro znana zavarovalna družba takoj v službo. Ponudbe z napisom „akvizitér“ naj se pošiljajo upravnistvu „Slovenskega Naroda“. (29—1)

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci,

in nepresežno zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdeto sapo, napihnjenje, kisló podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja petek in pčeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, zoper bolezní na vratu, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane

35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešernovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Josip Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Michael Guglielmo. V Celji: lekar J. Kupferschmied. V Kranju: lekar Drag. Šavnik. V Kamniku: lekar Josip Močnik. V Radovljici: lekar A. Roblek. V Sežani: lekar Ph. Ritschel. V Črnomlju: lekar Ivan Blažek.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenici vtisneno besede: Echte Mariazeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodniško spravljenó varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimajo teh znakov istinitosti, naj se zavižejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučají takoj naznani, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—71)

TRŽAŠKA razstavina LOTERIJA.

Srečkanje nepreklicljivo

18. februvarja 1883.

1. glavni dobitok: v gotovem 50.000 gld. ali 8800 cekinov.

2. glavni dobitok: v gotovem 20.000 gld. ali 3500 cekinov.

3. glavni dobitok: v gotovem 10.000 gld. ali 1750 cekinov.

4. glavni dobitok: ovratnik in uhani z briljanti, vrednost 10.000 gld.

Štirje dobitki: Kinč od zlata z briljanti in biseri v vrednosti po 5000 gld.

Pet dobitkov: Različne stvari za kinč v vrednosti po 3000 gld. (14—4)

987 dobitkov v vrednosti po 1000, 500, 300, 200, 100, 50 in 25 goldinarjev.

1000 dobitkov v vrednosti gld. 213.550.

Loz **50** kr.

1000 dobitkov v vrednosti gld. 213.550.

Naročila s pridjanimi 15 kr. za poštnino naj se pošiljajo na

TRST. P. Grande 2. loterijski oddelek tržaské razstave TRST. P. Grande 2.